СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 128. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 5-го липня 1944. No. 128. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, July 5, 1944. VOL. LII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

СВІТОВА МОНЕТАРНО-ЕКОНОМІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ РАДИТЬ

БРЕТОН ВУДЗ (Ню Гемпшир). — Високо під горою Вашингтона в готелю Мавнт Вашингтон зібралося приблизно 700 делегатів із 44 держав на наради, що мають положити підставу під економічну рівновагу всіх держав у повоєнному світі. Є це монетарна (грошева) і економічна конференція, підготовлювана впродовж останніх двох літ. Між делегатами є 16 міністрів фінансів, багато директорів державних банків і фінансових експертів усіх країв.

Америка веде провід.

Із самих Злучених Держав бере участь 47 експертів під проводом секретаря скарбу Генрія Морґентава, котрого вибрали постійним предсідником конференції. Анґлія прислала 15 делегатів, Росія 23, Китай 33, а інші держави по кілька або кульканацять делегатів та експертів. На відкриття конференції в суботу 1. липня прислав президент Рузвелт послання, в якому, виявив, що ціллю конференції є найти спосіб устабілізувати грошеву систему по цілому світі і піднести життеву стопу після війни.

Підставою нарад конференції є реферат, виготовлюваний 18 місяців експертами з понад 30 країв. Крім цього є ще внесені окремі пропозиції, складені 70 експертами з 15 різних країв, а надто пропозиції одиниць, разом яких 100 найрізнороднїших плянів. Все те має розглянути конференція впродовж яких 20 днів і довести до спільного порозуміння.

Вигляди на успіхи.

Перше засідання конференції для нарад почалося в понеділок 3. липня, а попередні зібрання були присвячені для орґанізації конференції. Ухвали й рішення конференції будуть мати лише теоретичне значіння, тобто з[illegible] на світову економію в післявоєнному [illegible]. Для практичного значіння треба, щоб ці постанови перейшли через парляменти поодиноких країв, які вислали своїх делеґатів, і щоб в такий спосіб стали спільними законами, обовязуючими цілий світ.

Як засіб до стабілізації гроша пропонують заложення світового фонду з капіталом 8 біліонів долярів. При помочи стабілізації гроша малиб бути устабілізовані ціни краму й продуктів по цілому світі. Для цієї цілі малиб створити світовий банк із світовою монетою.

Найважнішою проблемою конференції вважають експерти вирішення, як відобрати і як орудувати скарбами, що їх заграбила Німеччина вчасі інвазії різних европейських країв.

ПОМЕР ПРЕДСІДНИК АМЕРИКАНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА.

ГАТ СПРИНҐС (Вирджінія). — Предсідник Американського Червоного Хреста Норман Дейвис помер внаслідок кровотоку в неділю 2. липня в 65 році життя. Він був хворий довший час і прибув сюди для лікування. Як предсідник найбільшої світової харитативної установи Норман Дейвис був чинний літами наче американський всесвітній амбасадор доброї волі і в цій службі він підорвав своє здоровля. Дейвис доробився маєтку як банкир і в 38 році життя посвятився поширюванню гуманітарности. Газети, які помістили посмертні згадки, називають його найбільшим американським державним мужем.

КОНТРОЛЯ РОБУЧОЇ СИЛИ В НЮ ДЖЕРЗІ.

НЮАРК. — Окружне бюро Комісії Робучої Сили проголосило постанови про розділювання праці для робітників. Управильнення цієї справи подібне як в інших округах. В обіжнику про управильнення кладеться ваґу на фахове знання робітника. Робітник, якому не подобається робота, яку йому пропонуватиме Федеральне Бюро Посередництва Праці, може відмовитися приняти роботу на цій підставі, що це не його фах, або що він має іншу, вищу фахову спосібність. Бюро може зажадати від робітника вступити до якоїсь робітничої орґанізації, або виступити з неї, відповідно до потреби. Важна є постанова, що робітник, який не був занятий у критичнім промислі впродовж попередних 60 днів, або котрого федеральне Бюро Посередництва звільнило від такої праці, може нанятися просто на роботу в любого підприємця, але коли він не має ще 18 або вже перейшов 65 літ.

ДЮ ПОНТ ВИДАЄ СОВІТАМ ТАЙНУ ВИРОБУ ШТУЧНОЇ ҐУМИ.

ВИЛМИНҐТОН (Делевар). — Підприємство Дю Понта-Немурса виявило, що видало Советам тайну виробу штучної ґуми на підставі першого контракту цього роду із заграничною державою на домагання уряду Злучених Держав.

24 етнічних ґруп в ударній кампанії за Воєнні Бонди

НЮ ЙОРК. — Стараніям посадника міста Фіорела Ля Ґвардії уладжено оригінальний здвиг в кампанії за Пяту Воєнну Позичку. Яких 3,000 людей із 24 національних ґруп вибралося парадними лодками в неділю, 2. липня, на малий острівець, на якому находиться славна статуя Свободи. Параді проводив малий корабель Блу Стар, який виплив з Норт Тонаванди 11. червня й подорозі розпродував бонди в прибережних місцевостях при каналі Ірі та при берегах ріки Гудсон. З такою славою проводив цей корабель нюйорській параді до статуї Свободи. На зібранню виголосив промову підсекретар маринарки Ралф А. Бард і посадник Ля Ґвардія, після чого проголосили вислід цеї оригінальної кампанії, круго $7,000,000 на бонди.

Українська манїфестація за продаж бондів Пятої Позички відбулася в суботу, 1. липня, в авдиторії школи св. Юрія при 6-тій вулиці, підпоможена хором церкви св. Юрія під управою Теодора Онуфрика і співачками-солістками Марією Полиняк і Анною Тростянецькою. Як хор так і солістки виконали низку пісень просто чудово, при чому співали Американський Гимн на початок, а Український Гимн на закінчення. Акомпаніямент на фортепіяні вела Оля Дмитрів. Промовляв і проводив маніфестацією нюйорський адвакат Микола Гаврилко, голова Комітету Обєднаних Українських Товариств. По українськи виголосив зазив д-р Семен Демидчук, по анґлійськи представник скарбового департаменту Ґебріел Лоренс, який висловив думку, що війна проти Німеччини покінчиться за 3 місяці. Українська кампанія принесла $10,500 з продажу бондів у часі маніфестації, а окремо з нагоди маніфестації проголошено з радіопрограми Петра Задорецького купно бондів на $50,000, а з радіопрограми Сурми около $3,000. З огляду, що перед святом 4. липня багато громадян виїхало з Ню Йорку, треба надіятися, що вони доповнять суму з української кампанії міста Ню Йорку до висоти $100,000.

ПРОМИСЛОВЕЦЬ РАДИТЬ ПРОДАВАТИ АМЕРИКАНСЬКІ КОРАБЛІ АЛІЯНТАМ

РИЧМОНД (Каліфорнія). — Злучені Держави можуть і повинні продати нашим Аліянтам багато кораблів по приступній ціні, щоб уможливити розвиток торгівлі через конкуренцію і втримати якусь рівновагу. Таку думку висловив будівничий кораблів Генрі Кайзер при нагоді слущення на воду 519-го корабля системи Либерті. — Перед спущенням корабля розмовляв Кайзер з ґазетярами й висловив думку, що Америка повинна будувати нові кораблі літами. Кайзер по викінченню кораблів вистлі літами. Кайзер по викінченню кораблів сист системи Викторі.

Америка зриває звязки з Фінляндією

ВАШИНҐТОН. — Американський уряд зірвав дипльоматичні звязки з Фінляндією й відкликав з Фінляндії домів усіх своїх дипльоматів. Дав при тому до зрозуміння, що причиною зірвання є те, що ця колись найбільше в Америці шанована чужа держава перемінилася на куклову державу Німеччини.

З Москви прийшли незадовго потім вісти, з котрих видно, що советський союз витає зірвання дипльоматичних взаємин між Америкою й Фінляндією. Советські часописи витають зірвання як доказ солідарности аліянтських держав у фінській справі.

Зо Швеції доносять, що зірвання викликало у Фінляндії велике пригноблення. Орґан фінської соціялістичної партії признає це виразно.

Незадовго після цього зірвання фінський премієр заявив у радіовій промові до народу, що Фінляндія є вірною союзницею Німеччини в відплату за її допомогу в війні проти Росії та що Фінляндія не зробить сепаратного миру, себто буде битися з Німеччиною до останку.

„ЗВЙОНЗЕК ПАТРІОТУВ ПОЛЬСКІХ" У МОСКВІ ВИСУВАЄ НОВИЙ ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД

МОСКВА. — „Звьонзек Патріотув Польскіх" виступив з публичною заявою, що „Народова Рада Польскі", що мовляв існує у підпіллю в Польщі, становить базу для створення тимчасового державного уряду, який міг би обєднати всіх поляків у Польщі й поза границями для боротьби проти Німеччини.

Як представник від тої Ради прибув якийсь час тому з Польщі до Москви М. Маровскі, віцепрезидент тої Ради. Він каже, що Рада має піддержку місцевих хлопських організацій, які добиваються справедливішого трактовання селян, але не хочуть радикальних реформ у напрямі колективізму.

СОВЄТСЬКИЙ УРЯД ПРИВЕРТАЄ ПОЛЬСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО

МОСКВА. — Советський уряд видав декрет, на основі котрого поляки з Білоруси й України, котрих досі вважали за советських громадян, мають право набути назад польське громадянство.

Лондонські поляки, згруповані довкола польського уряду на вигнанню, дивляться дуже песимістично на останні події в советськім союзі. Вони добачують у них докази, що навязання наново кращих взаємин між лондонським урядом і советським урядом тепер уже просто неможливе.

НЕ ВИДЕРЖАВ. — На світлині видно одну одиницю з широко Гітлером розголошеного „західного", чи „Атлянтійського", „муру", що мовляв є такий сильний, що ніхто його не потрапить розбити. Та цей форт не потрапив видержати гарматнього огню з американських воєнних корблів. Тепер його вживають Аліянти як постою для своєї команди.

ЗАВЗЯТІ БОЇ КОЛО КАЕНУ

ЛОНДОН. — Німецькі війська в Нормандії ведуть від пару пару днів завзяті атаки на ново добуті аліянтські позиції. За останню добу німці робили пересічно одну атаку повзами на кожних три години.

За обчисленнями військових знавців, маршал Ромель зібрав у тій околиці 11 дивізій для атаки на південну частину військ Ґенерала Монтґомері. Британці видержують усі атаки й завдають ворогови поважні втрати. За останніми обчисленнями, німці втратили від початку аліянтської інвазії 80,000 вояків.

ДАЛІ РЕЙДИ ПО НАЦІСТИЧНИХ ПОЗИЦІЯХ.

ЛОНДОН. — Понад 500 „літаючих фортець" і „ліберейторів" вибралося в неділю на рейди на націстичні позиції в Франції та скинули разом коло 1,500 тон бомб. Зараз за ними полетіла хвиля за хвилею британських літаків.

Аліянтські літаки, що мають бази в Італії, били по рафінеріях нафти, залізничих узлах і промислових дільницях у Будапешті й інших містах Угорщини, як також у Югославії.

У Нормандії аліянтські летуни зводили бої з ворожими літаками та збили 21 з них.

ДОБАЧУЮТЬ НЕДОСТАЧУ ҐАЗОЛІНИ

ЛОНДОН. — Аліянтські військові знавці ствердили, що в Нормандії німці часто вживають замісць ґазоліни ґазу, зробленого з деревного вугля. Вони вважають це доказом, що Німеччина відчуває сильно недостачу головного топлива, котру заповіло британське міністерство економічного воювання на недавній пресовій конференції в Лондоні.

ЗВЕРТАЮТЬ НІМЦЯМ ШПИТАЛЬНІ ПОСЛУЖНИЦІ.

БАЛЬРУ (Франція). — На боевій лінії коло цеї місцевости мала оноді місце одна з найдивніших сцен цеї війни. Через 30 хвилин гармати й кріси з обох боків, аліянтського й німецького, перестали стріляти. З американської лінії виїхали у напрямі до німецької два амбулянси й „джіп". В одному місці перед німецькими лініями вони задержалися. З німецьких ліній до них підійшли два німецькі офіцири з відділами вояків. Офіцири засалютували двом американським офіцирам. Один з німців заговорив по англійськи про погоду. З амбулянсу висіло 8 німецьких шпитальних доґлядачок, що попали були підчас боїв в американські руки, і пішли до німецьких ліній. Німецькі офіцири засалютували й відійшли з вояками. Американці завернули до своїх ліній. Незадовго гармати й кріси заграли наново.

Американці звернули доглядачки, які певно в їх руках булиб їм чистим тягаром.

ВЕЛИКІ БОЇ КОЛО МІНСЬКА.

ЛОНДОН. — Довкола білоруського міста Мінська розвивається один з найбільших боїв цеї війни. Червона армія відтяла вже його майже зовсім від зовнішнього світу й загрожує знищенням поважного числа німецьких вояків, що мали завдання боронити цього останнього важного залізничого вузла на дорозі до Варшави. Військові знавці в Лондоні переконані, що коло Мінська попало в пастку коло 200,000 німецьких вояків.

Добуття Мінська буде мати велике значення для російської кампанії за прибалтійські краї. З ментом, як німці втратили головну залізничу дорогу здовж Балтику, положення всіх їх військ над Балтиком стає важким.

АМЕРИКАНЦІ ЗАНЯЛИ В ІТАЛІЇ ЧЕЧІНУ

РИМ. — Ціла аліянтська лінія в Італії посунулася вперед. Пята армія, зложена переважно з американців, звела один з найлютіших боїв цілої італійської кампанії й заняла місто Чечіну, що лежить 20 миль понижче Леґгорну. Французи посуваються скорими маршами на Сієну, старий культурний центр, що лежить 30 миль від Фльоренції.

ПОСТУПИ АМЕРИКАНЦІВ НА САЙПАНІ.

ПЕРЛ ГАРБОР. — Друга й Четверта дивізія маринарі і двацять осьма двізія піхоти посунули на острові Сайпані свої лінії від 500 ярдів до 1 милі. Війська на східному побережжю находяться тільки півшеста милі від північного кінця острова.

ТИСЯЧІ УЗБРОЄННИХ ДАНЦІВ ПОВСТАЄ ПРОТИ НІМЦІВ У КОПЕНГАЗІ.

СТОКГОЛЬМ. — Проти німецької окупації Данії спалахнуло справжнє народнє повстання. Осередком револьти є сама столиця краю, місто Копенгаґа. З неї вона поширилися на решту краю. Прибрала вона форму справжнього бою 15,000 узброєних данців проти німецьких військ у Копенгазі, котрих там було всего 3,000. Німців спочатку переможено, але потім їм прийшли поважні допомоги з інших місцевостей.

По Данії став ширитися загальний страйк. Аби здушити револьту, націстичний уряд загрозив репресіями й виголодженням зревольтованих міст.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ВИКОРИСТАЙМО НАГОДУ

1944-тий рік є для нашої організації роком надзвичайного оживлення. З одного боку, як звісно, це рік Золотого Ювилею Українського Народного Союзу ,а з другого це рік передконвенційний.

Підчеркуємо цей останній факт з огляду на дотеперішній досвід нашої організації з такими роками. Як показують рекорди організації, в кожний такий рік наша організація правильно діставала більше число нових членів.

Шукати причини цього факту не треба далеко, бо вони ясні кожному. Конвенція організації викликує живе зацікавлення організацією серед членів, а це певно удляється зацікавленням нею й поза членами, серед приятелів і знайомих членів. Бачучи живе заінтересування справами організації серед членів, нечлени й собі бажали би належати до організації, якої члени проявляють для неї живе заінтересування, бо живе заінтересування є доказом глибокої льояльности для організації, а вид усякої щирої льояльности це „заразлива" річ: хто бачить щиру льояльність для організації, той самий дістає охоту належати до організації, яка тішиться такою льояльністю. В такій людині родиться думка, або почуття, що така організація видно собі заслугує на таку льояльність. Така людина може й не потрафилаб сказати своїх думок і почувань ясними словами, але власне це є основою, на котрій родиться бажання приступити до такої організації .

Маючи тепер у передконвенційний рік надзвичайне оживлення в рядах організації, маючи обяви такої льояльности, свідомі члени організації не повинні розтрачувати марно такого капіталу, який, як каже досвід організації, може принести організації гарний новий капітал, так звану нову кров до організації, себто нових членів. Свідомі члени й членки організації повинні використати цей факт оживлення на всі можливі способи власне для притягнення навсе до організації тих людей, які в передконвенційні роки зацікавились живим зацікавленням членів справами організації. Кожний відділ організації повинен використати надзвичайне оживлення в організації у передконвенційні роки для звернення струї нових членів у свої ряди, для зросту власного відділу.

Цього року, як сказано, це оживлення інтересу до нашої організації є справді надзвичайне. До звичайного що чотири роки повтаряючогося зацікавлення організацією в конвенційний період приходить ще надзвичайне, рідке оживлення Золотого Ювилею. Використавши оба ці оживлення, кожний відділ організації повинен би збільшити свої ряди поважним прибутком.

У день незалежности

Дня 4. липня святкуємо кожного року найбільше державне свято — Форт оф Джулай — в память проголошення Злучених Держав як самостійної, від нікого незалежної американської держави. Святкуємо його, будучи в якнайтіснішій, найприроднішій та найщирішій дружбі з тою Англією, проти якої тому понад півтора сотки літ треба було тут піднімати зброю, щоб звільнитись від її опіки і влади. Бо так колись тут було, що треба було станути братови проти брата, іміґрантови проти рідного краю, щоби добути повну незалежність для Америки. Треба було піти аж таким шляхом, щоби здійснилось природне бажання кожної людини, кожного народу і кожного краю — бути незалежним.

Який-же вислід ось того змагання до незалежности отсеї нашої землі? Чи тільки отсе Свято Незалежности, яке святкуємо? Ні. Попри свято ще не бувалий у світі розквіт цеї землі, небувала нігде в світі свобода, небувале нігде в світі пошановання людської гідности і небувалий нігде в світі добробут.

А чи на тому втратила Англія? Ні! Вона ще зискала, бо на американськім прикладі навчилась інакше правити своїми кольоніями. А будучи двічи, в двох світових конфліктах, загроженою у своїм існуванню, дістає з Злучених Держав з їх доброї волі, таку величанську допомогу, матеріяльну і людську, якої не булаб дістала від Америки як своєї кольонії вже з тої простої причини, що та земля як кольонія не булаб так сильно розвинулась, як розвинулась будучи вільною і самостійною землею.

Ось ті речі є нині самозрозумілі — тут у нас, і там в Англії. Тому є теж і така сильна і щира дружба між американськими і британськими вояками, що бються рамя об рамя на різних фронтах. Тому і є така тісна співпраця між урядами Злучених Держав і Великої Британії на міжнародному полі. Бо розумні люди і народи вчаться користати з конфліктів, що між ними виринають і пхають їх до боротьби. Ось та наука не іде легко й не поступає скоро. Але проте вчитись треба, як і треба примінювати ту науку до практичного життя. Злучені Держави та Англія навчились багато з конфлікту. Тому і стали найсильнішими потугами в світі.

Святкувати закупном бондів!

Сьогорічний „Форт оф Джулай" припадає на такий час, коли кожної мінути ллється американська молода кров на різних побоєвищах, далеко від нашої землі. Святкуємо найбільше наше державне свято в рішальному моменті другої світової війни, якої ми не сміємо її не можемо програти, а яку мусимо виграти, якщо хочемо мати надію, що вдержаться в силі, в нас і в світі, ті ідеали, що звязані з боротьбою за наш „Форт оф Джулай".

Наші вояки знов святкують ось це велике і таке дороге нам свято серед стрілянини, проливу крови і втрати життя. А ми, що живемо в запіллю, на домашньому фронті, можемо нині найкраще задокументувати наше розуміння Дня Незалежности ставши в першу і обовязкову чергу тим, що **закупимо зараз таки в саме свято, додатковий бонд Пятої Державної Воєнної Позички.**

Це не тільки громадський обовязок ось так поступити! Це є наш привилей, що дає нам змогу легким коштом (а властиво — зиском!) заманіфестувати нашу любов до американської землі та наше розуміння американської державної незалежности і соборности. А це повинно промовити особливо до нас, американських громадян з українського роду.

Може американський приклад стане наукою іншим!

А чому так твердимо, то хіба не треба нам над тим багато розводитись. Ми знаємо, що є в серці й розумі американських українців. Святкуючи „Форт оф Джулай" та висилавши своїх синів за море проливати кров в обороні знищених брутальною силою незалежностей, вони памятають теж і „українську державність і незалежність". Тому не можуть не журитись, чи ще й тим разом не буде знов потоптане право українського народу на свобідне і незалежне життя. А журитись їм треба ще й тому, бо як так знов при мирових переговорах поминуть справу України, як це було в 1918 і 1919 роках, то нам прийдеться знов за якийсь час слати наших синів до Европи, щоб нищити нові варварства. Бо з Україною є і далі буде так, як це схарактеризував великий чеський поступовець, К. Гавлічек-Боровський, що написав так:

„Україна, як яблоко роздору між Росією і Польщею, є їх прокляттям, яке вони самі на себе поклали. Поневолене становище України мститься як на Польщі, так і на Росії".

Ось це прокляття мстилося і буде мститись, без огляду на те, як хто з тих двох заборців вийде з теперішнього світового конфлікту. Зникнути те прокляття, а з ним і війни на сході Европи, можуть тільки тоді, коли Україна стане цілком незалежною.

Згадуємо за те не тільки з привязання до українського народу, з якого походимо. І не тільки з точки морали й справедливости. Але тому, що не хотілиб більше через ось такі прокляття слати наших дітей з Америки до Европи кров проливати.

Ось це є наші думки під „Форт оф Джулай". Їх відігнати від себе не можемо, бо віримо, що так є, як пишемо.

Микола Чубатий.

В 25-ліття одного українського геройства

Серед нового світового пожару приходиться українському народови в Европі стрічати перший ювилей, себто 25-ліття повстання Західно-Української Держави, дня Першого Листопада 1918 і 25-ліття злуки Західної України зі Східною Україною, себто утворення одної Незалежної Української Держави українського народу. Це події взнеслі та світлі картини новочасної історії. Та маємо теж за нами 25-ліття трагічних подій, заломання українського фронту під Львовом та повільного відвороту українського війська на схід. Під натиском польської армії ген. Галера, узброєної антантою Українська Галицька Армія не видержала натиску, мусіла покинути позиції під Львовом та розпочати відворот. В днях 26. травня 1919 український галицький уряд покинув теж тимчасову столицю Станиславів посуваючися на схід у велике невідоме, на стрічу нового ворога, большевиків, що зі сходу посувалися в напрямі Збруча.

Відтяті зовсім від світа.

Розбита Галицька Армія стратила більшість своїх припасів муніції, а добути її тепер не було звідки, бо Східна Галичина, в якій опинилася Українська Галицька Армія, уряд та тисячі збігців зі західних частин Галичини занятих поляками, були дослівно відтяті від світа. Покуття аж по залізничу лінію Коломия-Надвірна заняли румуни. За Карпатами Мадярщину, куди доси був одинокий вихід до Европи, заняли большевики. Вони під проводом Белі Куна захопили владу на Мадярщині та вели одну політику з російськими большевиками, отже ворожу українській державі. Зі заходу напирали поляки, зі сходу большевики. На скравок галицької території готовився перейти київський уряд Української Народної Республики саме в тім часі, коли галицький з рештками армії готовився переходити за Збруч.

А той уряд опинився в руках одного чоловіка, президента Західної Области Української Народної Републики, д-ра Евгена Петрушевича, що на ново президія західно-українського парляменту, Української Національної Ради та Рада Державного Секретаріяту, перелила всю владу в характері уповажненого диктатора. Положення було не то невимовно важке, але прямо розпучливе. Диктатор Петрушевич зреорганізував правда начальну команду галицької армії, заступаючи дотеперішного начального вождя Омеляновича Павленка ґенералом Грековим, але що поможе й найспосібніший ґенерал без потрібного вивінування армії. А вивінування Галицької Армії було тоді якнайгірше.

В цій ситуації й мови не могло бути про довіз амуніції до крісів й гармат; натомісць польська армія була заосмотрена у модерні тенки та літаки. Давніше діставалося амуніцію з Будапешту через Карпатську Україну в обмін за нафту, тепер і це було неможливе. Ціле Підкарпаття опинилося в руках поляків та румунів, а боєва лінія бігла Дністром, а радше на північ від Дністра.

Про якесь навіть поштове чи залізничі получення зі світом не могло бути й мови, а єдиним способом давати про себе знати та комунікуватися зі світом, була тільки дорога радіо-телеґрафічна. Невеликий пояс східної частини [illegible] Збручем та Стрипою, що ще був в руках українців, був наділі відтятий від світа бльокадою ворожих армій.

Одначе й цей шматок меншав з кожним днем в міру поступу польської армії на схід. В руки поляків уже попали Тернопіль на півночі; Бережани в середині та Бучач на полудні боєвого фронту. Кілька днів пізніше вже й Чортків дістався в польські руки. Оставав тільки вузький пояс між Серетом та Збручем, а потім... безумовна капітуляція перед польською армією.

Українська офензива зпід Чорткова.

Мабуть так, як буває із здоровим медведем, що як окружений з усіх боків ловцями, кидається на одного противника з усею силою; щоб добути собі вихід з безнадійного положення, так й сталось з галицькою армією. Стиснена на малім просторі ще раз скочила на ворога, щоб завдати йому як не смертельний, то важкий удар. Накреслений плян новою начальною командою, щоб кинутися одним скоком на польську, по зуби узброєну армію, прийнявся серед українського вояцтва з ентузіязмом. Кинули клич йти на ворога без амуніції, щоб добути амуніцію.

Нерідко з кількома, а найбільше з кільканадцятьма набоями, в останніх днях червня 1919 року, отже рівно 25 літ тому, кинулося вояцтво Української Галицької Армії на противника. Головний удар був вимірений на Чортків, цілком свіжо обсадженний поляками, звідси й назва цеї геройської картини в історії українського війська — Чортківська Офензива. Чортків заняв був польський полк з Варшави, зложений майже виключно з інтеліґентів, головно студентів університету, що поспішили на поміч галицьким полякам добувати Західну Україну.

Терен Чорткова та околиці досконало надавався до такого наступу. Сам Чортків положений в глибоким ярі над рікою Серетом ,натомісць довколичні горби заросли корчами знамето надавалися до того, щоб незамітно окружити місто та взяти його з усіх сторін під скорострільний огонь. Польська залога Чорткова вигинула майже до ноги; ще довго потім поляки у Львові співали собі пісоньку про цей трагічний наступ „гайдамаків" на Чортків. Пролім під Чортковом став початком офензиви на цілім українськім фронті. Українське вояцтво, вистрілявши нерідко всі набої, з баґнетами кидалося на скорострільний вогонь ворога.

В руки української армії ді[illegible] чач, українські відділи підходили аж під Рогатин. У Львові вже була паніка поміж поляками; всі стали на ново готовитися до нової облоги Львова. Українська армія покладала великі надії на припаси амуніції, що її поляки мали мати нагромаджені в Бережанах. Надії ці не здійснилися. Вистрілявши всю амуніцію, українська армія стала цілком безрадною.

На дальшу мету ось цей останній героїчний зрив Української Галицької Армії з останніх днів червня 1919 року був майже безнадійним почином. Якесь чудо могло хіба помогти їй задержати відзискану територію. Нормально беручи, це було героїчне зусилля без виглядів на реальні успіхи та можливість утриматися в Західній Україні. Поляки мали вже тоді наладнану комунікацію зі заходом. Їм надходили всілякі припаси від переможної антанти. Природно, що Українська Галицька Армія не могла утриматися. Її відхід за Збруч був неминучий, бо інакше — капітуляція. Проте цей геройчний зрив українського вояцтва зперед 25 літ серед таких невимовно важких обставин завдав противникови важкий удар та приневолив його з повагою ставитися до української визвольної боротьби.

Для українців, і то по всьому світі, ось та чортківська офензива зперед 25 літ є одною із найкращих картин українського геройзму. Це той на сто відсотків переконливий арґумент для всіх тих, що в своїм цинізмі говорять: ми не знаємо, чого український нарід в Европі хоче. Український нарід перед 25 літами своїм геройзмом виразно сказав, що не хоче бути під чужим володінням, але хоче бути господарем на власній землі. Свою зброю звертав він все проти окупантів української землі і

ОЛ. ЛУГОВИЙ. Права автора застережені.

В КІҐТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ
У двох частинах
(Перший том трильоґії „Огнем і Кровю"

6)

— Хохли, хібаж не такі люди, що й кацапи? — спитався Павлоцький з усміхом. — Ще кращі і культурніші без порівнання, хоча анархісти завеликі, степ з них ще не вибуяв... Для мене не робить різниці де служити — продовжував уже поважно, — у Московщині, чи в Україні. Скрізь можна зіставатися людиною... Гадка твоя, зрештою, і не зла, та чи доцільна на теперішні часи, особливо. Допустімо, я звільнивсяб зо служби. В Европі, як ось і тепер, повсталаб грізна міжнародня ситуація, а вразі війни мене покликалиб знову, і знову мусів би йти служити, з тою різницею, що стратив би значіння, яке тепер маю, як старшина чинної служби. І знаєш сама, як поводиться військове міністерство з резервовими старшинами, — не дають, як то кажуть, місця нагріти... А по друге — гусарська бриґада переходить у склад військ київської воєнної округи, тож будемо перебувати десь на Київщині...

— То ще невгадано, — перервала знов дружина.—А колиб і так, то думаєш, приємно чути наклепи нашої народовецької інтеліґенції, начеб то всі старшини українського, чи як вони кажуть, малоросійського походження, цілковито змосковщились?

До приємностей наклепи не належать, однак всупереч тим наклепам службу в російській армії я не вважаю за щось зле. Я люблю Україну, її героїчну минувшину, культурні та етнографічні особливости, не зриваю звязків зо своїм народом, та це все не перешкоджує мені почуватися руським. Навіть осуджую задуми нашої інтеліґенції, що старається народ порізнити. Часи, коли різні племена старалися здобути собі суверенність — минули вже без вороття. Тепер навпаки, споріднені між собою племена чи народи утворюють могутні держави, з якими числяться сусіди. Візьми, наприклад, недавню Німеччину, ті всі карликуваті королівства і князівства, з чудернацько переплетеними кордонами... Треба було аж Бісмарка, щоб утворив з німецьких племен міжнародню потугу, — до нього ніякої сили вони з себе не уявляли... Коли племена з високою культурою вважали за потрібне обєднатись, то чиж нам, народови не далеко відійшовшому від середньовічних умов життєвих відриватися від, нехай менше культурного, за те більш організованого, витривалого народу великоруського? Не хвалю стремлінь імперського нашого уряду підогнати народи російської імперії під один „ранжір", одну мову, один облик, і цього йому не вдасться діпняти... Ні, той, що себе руським почуває, повинен стреміти витворити у народів російських один державний дух, — однодушність, а не однообразність, — як казав великий Михайло Драгомиров Один Драгомиров, зо становища ґенерал-ґубернатора України і команданта українських воєнних округ заподіяв Україні більше добра, чим вся та боротьба нашої інтеліґенції з великоруським шовінізмом. Тому ми, кадровики, йдемо його слідами... Необхідно здобувати в імперії найвищі становища, стати російськими скотляндцями, — адже величезною британською імперією керують підбиті колись англьо-саксами скотляндці. З імперських високих становищ ми зможемо привернути рівноправність українській національній культурі, дати мову, школу, дати економічні реформи для украніського селянина... І щойно тоді, коли наш селянин буде вихований у своїй школі, у своїй національній культурі, щойно тоді можемо думати і про державне усамостійнення, — якщо зайде потреба від російської імперії відділюватися, — не раніше. Здобути — часто легко, тяжче здобуте утримати... Цього інтеліґенція не розуміє. Тож на ті наклепи звертати увагу не приходиться. У нас стало звичаєм, що інтеліґенція все стає в опозицію всяким заходам, які не від неї походять. А з другого боку, — інтеліґенція прозиває нас, кадрових старшин, образливими назвами, але й сама не від того, щоб не піти нашими слідами. Перешкоджує тільки те, що не по душі їй військова дисципліна, — вислужують ранґи прапорщика чи підпоручника, та скоріше до резерви подаються. Ну, й на кожному кроці ту свою ранґу перед людьми зазначують — мовляв, з вусами ми і самі. Нас посуджують, а самі з московськими соціялістами братаються...

— Хочуть автономії, а соціялісти обіцяють — завважила Паволоцька.

Що з тої обіцянки? Обіцяють вже давно... Шкода, що за десятки літ отого братання навіть вільного вживання мови не могли вибороти. А нашим задумам вони шкодять, ой як шкодять! Колиб ми опанували одним військом тільки, що за сила у нас булаб!... А так, ідемо розбіжними шляхами, ми своїм, а народовці своїм. Може і не до одної мети, хто те знає... Наш шлях ясний і простий, а їх занадто покручений... Щож, нехай вони ідуть у спілці з соціялістами з Москви, ми пробуємо інших методів... А знаєш, Марусю, — несподівано змінив Паволоцький розмову. — Мене боліло, що ти чулася самітньою серед наших полкових дам...

— Що, що? — сміючись питала дружина. — Адже я не самітня, маю тебе і дітей!

— Всеж і жіноче товариство не пошкодило би. Тебе полкові дами прозивали гордячкою.

— Зле вони мене розуміють. Я відношуся до всіх однаково прихильно і щиро. Але коли побачила їх манерність, бажання показати себе „дамою з високого общества", церемонні візити, перемивання кісточок, то розійшлася з ними, от і все...

(Дальше буде).

З Офісу Воєнних Інформацій у Вашинґтоні

Бувші моряки вертають до праці.

Воєнна Адміністрація Морської Транспортації каже, що коли почалася інвазія і алянтські війська висіли на французьке побережжє, то бувші члени торговельної фльоти почали записуватися до праці в такому великому числі, що всі дивувалися. Всі вони хочуть помогти нашим воякам на фронті.

Бюро, яке призначує морякам працю на кораблях, каже в звіті до Воєнної Адміністрації Морської Транспортації, що між моряками, які вертають назад до праці, є не тільки звичайні корабельні робітники, але й офіцири. Багато з них ще мали право остати на суші, бо задово були на морі, але вони проте зголосилися, бо кажуть, що хочуть причинитися до прискорення кінця війни. В морській школі в Аламеда, Каліфорнія, моряки, які вчилися на офіцирів сказали, що вони хочуть вертати до морської служби як звичайні моряки, бо тепер такий час, що кожний корабель мусить бути в русі. В Бостоні одного дня зголосилося до служби аж 40 моряків, 20 зараз принято до праці.

Будуть лікувати венеричні недуги пеніциліною.

Директор Відділу Венеричних Недуг при Службі Публичного Здоровля, Дж. В. Гелер, сказав, що Федеральний Департамент Публичного Здоровля, Федеральна Аґенція Безпеки і многі медичні інституції в окремих стейтах, вже зачинають лікувати венеричні недуги пеніциліною.

В Злучених Державах є понад 50 медичних осередків лікування початкового сифілісу; в цих власне осередках лікуватимуть хорих на сифіліс пеніциліною. У 18 стейтах є вже тридцятьшість медичних осередків, де вживають цього лікарства до лічення сифілісу. Другі стейти також орґанізують подібні медичні клініки.

Вище згадані медичні клініки лікування сифілісу зорґанізовано доперва в останніх двох літах. Зорґанізовано ... державою для того, щоби с... нити поширювання в Америці венеричних недуг. Дотепер в них вилікувано около 20,000 людей. Хто з них терпів на гонорею, того лікарі пробували лічити так званим „солфа дроґс" але це на гонорею не ділало. Пеніцилина показалася кращим ліком на ту хоробу і тепер вже будуть вживати пеніциліни.

Ціни в дрібній торговлі пішли вгору.

Секретарка Департаменту Праці, Франціс Перкінс, говорить, що ціни в дрібній торговлі піднеслися вгору чотири десятих відсотка. Сталося це між пятнацятим квітнем і пятнацятим днем травня. Секретарка сказала, що „це сталося тому, що в тім сезоні взагалі ціни підскакують на деякі сезонові продукти і на хатну обстановку. На вбрання і за особисту обслугу ціни також дещо пішли вгору", сказала пані Перкінс.

Воєнні розходи в травні дійшли до 7,918,000,000 долярів.

Рада Воєнної Продукції заявила, що воєнні видатки дійшли в травні до 7,918,000,000 долярів. Значить, що за один місяць воєнні видатки збільшилися на 5.7 процентів, або на 425,000,000 долярів більше, як були в квітні. Дотепер найбільші воєнні видатки були в березні, бо тоді війна коштувала нас 7,948,000,000 долярів.

Ресторанти й готелі діставатимуть більше цукру.

Бюро Контролі Цін оголосило, що ресторанти, готелі, пансіони і „лончруми" діставатимуть більшу кількість цукру. Діставатимуть більшу кількість цукру і ті школи, які вдержують кухню для студентів та фабрики, в яких робітники одержують харчі.

Інституції, які мають власні пекарні, тепер матимуть нагоду печи власний хліб й інші продукти, головно ті, до яких треба багато цукру. Коли так буде, то це влекшить роботу комерційним пекарням, що скаржуться на брак робітника. Підвишка пайки цукру буде рівнатися від 20 до 25 процен... ... ости, яку власники ресторанів не одержували дотепер. Розуміється, що тільки до печива.

Товари щоденного вжитку і війна

Виріб зброї, амуніції та воєного лаштунку займає тепер самозрозуміло перше місце в американському промислі. Гути, шахти, фабрики, варстати, а навіть фарми й насовиська віддають свою продукцію в першу чергу збройним силам держави, а щойно після того заспокоюють потреби цивільного населення.

Та є такі потреби, що як їх не задоволити, то цивільне населення, яке в більшости тепер працює у воєнних індустріях, не зможе продукувати воєнного знаряддя для армії і фльоти. Тому треба втримувати відповідну рівновагу між воєнною і цивільною продукцією і вважати, щоб вироблятися тільки те, що необхідне. Займається цим установа, що зветься Рада Воєнної Продукції (Вор Продокшен Борд). Відділ цеї Ради, що зветься Бюром Цивільного Запотребовання (Офис оф Сивиліян Ріквайрментс) приділює матеріяли, фабрики і інші засоби для продукції товарів необхідних для щоденного вжитку цивільного населення. На чолі того бюра стоїть Вилієм І. Еліот.

Приймаючи свій уряд В. Еліот заявив: „Нашим завданням є уважати, щоб використовувати всі вирібничі засоби для продукції тільки справді необхідних товарів і предметів щоденного вжитку". До тої катеґорії належать, наприклад, залізка до прасовання, Вони необхідні для того, щоб вдержувати в порядку білля і одежу. Невипрасовані одяги швидше брудяться і сходжуються. Тому цього року фабрики, що перейшли були частинно на воєнну продукцію, дістали вказівки, щоб випродукувати два міліони таких залізок. Це ще далеко не стільки, скільки можнаб продати, але досить на заспокоєння необхідної потреби.

Радіоапарати на фармах стали необхідні не тільки як один з небагатьох звязків з рештою світа, але теж як джерело інформації про погоду, про ціни, продукцію та всілякі урядові звідомлення. Тому продукція жарівок (радіо-туб) для радіо-апаратів на фармах, та електричних батерій для них визнано необхідною. Без звязку по радіо фармери булиб позбавлені важного помічника у їх праці.

Таксамо необхідною визнано продукцію машинерії і знаряддя, що вживається для прання й чищення білля й одежі. Цілком слушно помічено, що коли пральні почали обмежуватись ізза недостачі апаратів, багато жінок-робітниць перестали приходити на працю. Вони мусили оставати дома, щоб „обіпрати" родину й себе. Таксамо ясним стало, що застояла в нечистоті одежа й білля швидше нищаться, ніж як випрати їх завчасу.

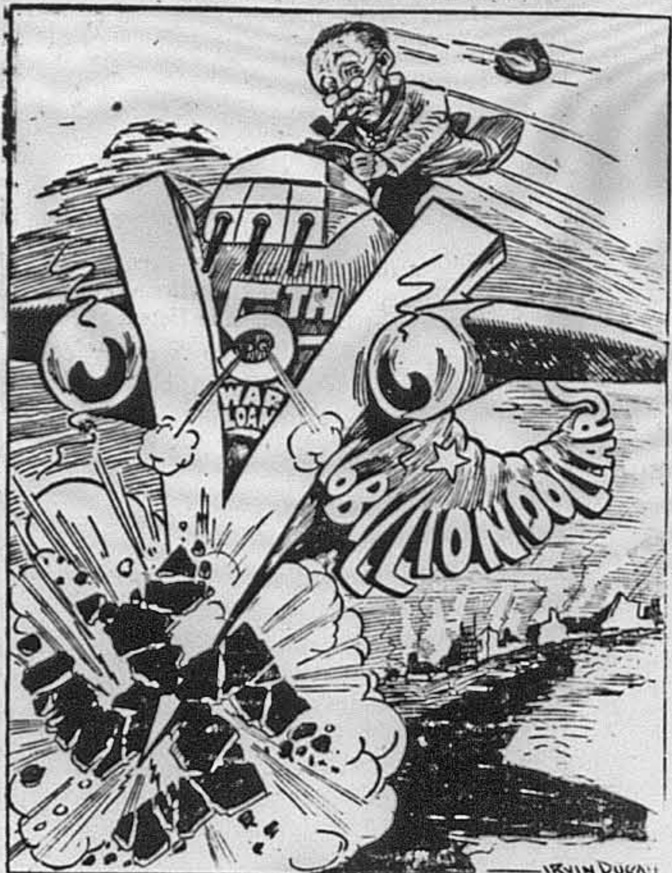
Виріб робітничих рукавиць, „оверол-ів", теплого спідного білля, деяких родів одягу і т. п. належать також до цеї катеґорії необхідних товарів і їх будеться виробляти в належній кількости. На це настоюють також і військові власти, які розуміють, що належно заосмотрене запілля є необхідне для повного й постійного заосмотрення армії.

Належне заосмотрення цивільного населення є частиною воєнного зусилля з двох причин. По перше, цивільне населення продукує воєнні матеріяли і чим краще воно заосмотрене, тим більша видатність його праці. Тепло додягнені, належно відживлені і приміщені в чистих помешканнях робітники працюють краще, є більше випочаті і через це сильніші і зручніші, ніж колиб жили в поганій обстановці і обставинах. Друга причина це те, що ці воєнні робітники і їх родини, це брати, батьки, жінки, матері і сестри вояків. Вояк почувається краще на фронтах, знаючи, що їх рідня, хоч може борикається з деякими недостачами, але назагал живе зносно, а не в нужді. Це тим воякам наглядно пригадує, за що вони бються: за втримання життєвого рівня своєї родини і свого народу на пристойному рівні. Разом з високим ідеалом свободи, це дуже важний товчок, що підтримує їх на дусі.

Загальна Рада ФЛІС.

проти тих зі сходу і проти тих зі заходу. Його воля є ясна кожному, хто хоче видіти і голосна кожному, хто хоче слухати. Вона і нині так само геройська, вперта та невідкличана, бо окуплена кровю синів української землі. Таких пописанов не міняють народи впродовж цілих століть, а не то впродовж марних 25 літ.

V FOR 5 AND VICTORY

By Irvin Dugan—Huntington W. Va. Advertiser

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА... КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

НІМЦІ БОЯТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ВОЄННИХ ЛІТАКІВ

БЕРН, Швайцарія. (ОНА). — Вернувший з Німеччини швайцарський купець оповідає, що коли над німецьким містом появляться американські воєнні літаки, то німці не знають де подітися. Вони звичайно тратять голови і не зважаючи на приказ військової влади, роблять крик, бігають, викликають паніку і наражують людей на непотрібні жертви. Купець оповідає, що в багатьох місцях немає відповідних сховищ і нарід ховається де і як може.

На запит, чи алянтська повітряна фльота наносить німцям велику шкоду, купець сказав, що деякі міста так страшно знищені, що вже не буде що відбудовувати. А головно ті, де були фабрики воєнного виробництва, бо на ті міста скинено так багато бомб, що німці не можуть собі пояснити, як властиво американці могли так скоро примінити свої фабрики до виробу воєнного матеріялу. Вони були певні, що заки Америка збереться організувати армію і виробляти у великій кількості воєнну зброю, то війна напевно скінчиться. Але сталося інакше і німці переконалися, що демократичні краї і народи не такі нездари, як їм представляв доктор Гебельс.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БРИСТОЛЬ, ПА.

„Свободі" 35 долярів — Союзови 36 членів.

Ще 29. квітня б. р. відбулися окружні Союзові збори в Філядельфії і наш 362. відділ рішив вислати делеґата. Думаю собі: Поїду. Там застав я теж нашого головного орґанізатора п. Василя Загаєвича і запросив його до нашої громади. Ось так п. Загаєвич прибув на наради нашого відділу в суботу 13. травня.

Він так сердечно заговорив до нас, що ми його за це пошанували і пішли за його радою. Найсамперед відділ ухвалив дати на Ювилейний Дар „Свободі" $25.00, а крім цього ще доложили по $1 такі члени: Н. Васюрка, О. Осередчук, Р. Караїм, І. Сидорський, С. Лиховичі, В. Антіш, М. Тріш, М. Фірц, Т. Павловець, М. Левшак; разом на „Свободу" $35.00.

А потім ми почали призбирувати для У. Н. Союзу членів з нагоди ювилею і вписали 36, особливо дали ми дітей в презенті для У. Н. Союзу. Головний секретар, п. Галичин, казав, що ми маємо вкупу на 6 членів, а ми дали аж 36, отже 6 раз більше. Ми це зробили, бо послухали орґанізатора. Як би так зробили інші відділи, як радив п. Загаєвич на зборах у Філядельфії, то ми придбалиб не менше як 1,000 членів до кінця року. А тепер подаємо, як то вписували нових членів. І так: Предсідник Осередчук вписав свою невістку й унучку, підписаний вписав свою внуку, Михайло Курко жінку й дитину, старий Союзовець, господар нашої салі Караїм, вписав зятя і своїх внучок, а дальше із своєї рідні Семена Левинського з жінкою й 2 дітьми, разом аж 7 членів! Старий член Семен Ляхович 2 дочки й 4 внуки, Михайло Завадський жінку й трое дітей, Олекса Касперський самий себе, Марко Єлченко себе, жінку й двоє дітей, Матвій Слободян себе. Разом коло 20 аплікацій вислано до Союзу, а решту вишлеться, як тільки лікар огляне кандидатів. Ми покажемо, що при помочи п. Загаєвича дістанемо під сотні членів і радимо іншим відділам послухати його зазив.

За уряд тов. „Просвіта", від. 362 У. Н. С.:

Йосиф Осередчук, предс.;
Микола Васюрко, секр.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ДІТРОЙТ, МІШ.

До відома українського громадянства міста Дітройту і околиці.

Український Національний Хор „Думка" повідомляє, що пороблено вже всі потрібні заходи в справі рекордування пісень. Які пісні будуть рекордовані, про це буде подано до відома в короткому часі, але вже тепер заявляємо, що не буде ані одної пісні із цих пісень, які рекордував проф. О. Кошиць.

На останніх піврічних зборах хору „Думка", які відбулись дня 4-го червня 1944, вирішено повести кампанію на призбирання фондів в сумі приблизно $3,000. Призбирання потрібної суми грошей буде вестися в такий спосіб:

1. Хор „Думка" в першу чергу буде давати концерти, театральні вистави та буде улаштовувати різного рода підприємства.

2. буде збирати замовлення на рекорди.

3. Буде збирати пожертви на цю ціль.

4. Ніхто зі співаків ані дірігент не побиратиме жадного винагородження за наспівання рекордів.

Дохід з кожного підприємства хору „Думка", улаштовуваного на повищу ціль, як також всякі замовлення та найменша пожертва, враз з іменами замовляючих рекорди чи жертвуючих на рекордування, будуть систематично подавані до відома українського загалу на сторінках української преси.

По закінченні розпочатої праці всі книжки будуть віддані для контролі вищій українській установі, якою тут є Українська Федерація Стейту Мішиґен.

Віримо, що українське громадянство піде на зустріч так важкому і важному ділу, тим більше, що всякий дохід з рекордування призначується на Український Воєнний Фонд Допомоги (Юкрейнієн Вор Риліф).

Всяка праця в тім напрямку та кожна, хоч найменша, пожертва, кинена на повищу ціль, не піде на марне, а утре не одну сльозу сиротам наших братів на Рідних Землях, яких чимало вже є, а доки дійде до закінчення війни, буде ще багато більше.

КОМІТЕТ: Франко Гузіль, предс.; Ілько Косіковський, з. предс.; Іван Шмонь, кас.; Павло Дуда, фін. і рек. секр. Контрольори: Ю. Гулик, П. Провальний, І. Шюпка, П. Довгань, А. Ониськів, панна К. Сагайдак.

Що писала "Свобода" тому 30 років?

18. червня 1914.

ПОБІЛЬШЕННЯ „СВОБОДИ".

Зі зростом У. Н. Союзу зростає постійно і число членів його орґану. Вслід за тим зростає в „Свободі" кількість оголошень. Чим більше читачів, тим дорожче коштують в ґазеті оголошення. Добрих оголошень наша адміністрація не може відкидати, але зате заходить у голову, де їх помістити. Отже великий приплив оголошень викликав потребу збільшити обєм „Свободи".

Але є ще й інша причина побільшення ґазети. Наші читачі почали надсилати тільки дописів, що для них не стало місця. А багато цінних думок є в дописах так, що шкода їх відкидати. Отже зо згаданих причин треба було побільшити „Свободу" на дві сторони. Не зважаючи на те, видавництво ґазети не підвищує передплати. Зате „Свобода" надіється, що читачі й члени приєднають більше нових членів до У. Н. Союзу.

МОСКВОФІЛИ ПРОТИ НАЗВИ ВУЛИЦІ ВУЛИЦЕЮ ШЕВЧЕНКА.

З Олифанту, Па., пишуть нам: За старанням кількох громадян, щирих і свідомих українців, міська рада на внесок радного Демка Хомина рішила назвати вулицю Ривер Стріт вулицею Шевченка. Та це не було на руку москвофільському штабови, бо через Шевченка булиб американці довідалися дещо про Україну. Москвофіли виготовили протест проти цієї ухвали і збирають підписи на ньому, щоб вислати до міської ради.

ВЕЛИКИЙ ЗДВИГ СІЧЕЙ І СОКОЛІВ У ЛЬВОВІ.

Дня 28. червня б. р. відбудеться у Львові для звеличання ювилейного Шевченківського року великий здвиг Січей і Соколів з цілої Східної Галичини. Сподіються, що прибуде 20,000 членів цих товариств. Всі вони візьмуть участь у поході вулицями міста. Вибрані Січовики і Січовички та члени Сокола виконають ґімнастичні й рухові вправи на площі Сокола-Батька, що його називають Українським Городом. На здвиг позамовлювано окремі залізничі потяги з різних сторін краю.

ПОНАД МІЛІОН ІМІҐРАНТІВ ЗА 10 МІСЯЦІВ.

З Вашинґтону повідомляють, що на основі обчислень іміґраційного бюра прибуло до Злучених Держав упродовж останніх 10 місяців 1,038,965 іміґрантів, або пересічно по 2,900 людей кожного тижня: Перше місце займають між новими іміґрантами італійці, друге жиди, третє поляки і т. д. Українців нараховують на 40,000 голов.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори 204. відділу відбудуться в суботу, 8. липня, в год. 8:15 ввечір, в галі укр. прав. громади, 334 Іст 14. вул. На ті збори обовязково мають прийти всі члени відділу, бо є важні справи до вирішення, а також буде роздана дивіденда з У. Н. Союзу тим членам, котрі до неї управнені. — Уряд.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, 9. липня, в год. 1. попол., в У. А. О., 2965 Карпендер ул. Просимо членів о приявність на зборах. — П. Андрушків, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Повідомляємо всіх членів Бр. св.-Ап. Петра і Павла, від. 102, що піврічні збори відбудуться 9. липня, зараз по Сл. Божій, в галі церковній, 2280 В. 7. ул. Просимо прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: Ю. Гірняк, предс.; Д. Дорош, кас.; Д. Шмагала, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Піврічні збори Тов. Запорозька Січ, від. 251, відбудуться в неділю, 9. липня, зараз по другій Сл. Божій, в школі парохіяльній. Приявність кожного члена й членкиї є конечна, щоб вислухати фін. звіту, секр., кас. і контр. комісії та полагодити деякі інші справи, які лишається для піврічних зборів. — За уряд А. Яцівський, предс.; И. Кірик, секр.-кас.

МОНЕСЕН, ПА. — Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 338, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в неділю, 9. липня, в 2. год. пополудні, в Українській Гали, 313 Скунмекер Еве. Просимо всіх членів прийти, бо буде звіт контр. комісії. — За уряд: Ілько Фаль, предс.; П. Янковський, кас.; М. Куць, секр., 415 Motheral Ave., Monessen, Pa.

КЛІВЛЕНД, О. — Піврічні збори Тов. Сокіл, від. 336, відбудуться в неділю, 9. липня, в год. 1., пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Буде звіт контр. комісії і виплачення дивіденди. Довгуючих просимо конечно вирівнати свої залеглости. — В. Волянський, предс.; Г. Кисіль, фін. секр.; Т. Кальмук.

ДІРФІЛД МАСС. — Тов. Галицька Січ, від. 207, відбуде свої піврічні збори в неділю, 9. липня. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження і роздання чеків дивіденди. — За уряд: Б. Година, предс.; Я. Романюк, кас.; М. Рева, секр.

ГУДСОН, Н. Й. — Піврічні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 476, відбудуться в неділю, 9. липня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній, 59-69 Савт Секонд і Партішен ул. Є важні справи. Взиваємо кожного члена прийти хоч на піврічні збори і вирівнати свої вкладки. — За уряд: М. Гриб, предс.; М. Лібрук, кас.; П. Маряк, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Повідомляємо, що місячні збори Тов. Мир, від. 324, відбудуться в суботу, 8. липня, в годині 8. ввечір, в Українській Громаді при 23. і Бравн ул. На зборах буде роздання дивіденди від У. Н. Союзу. — О. Горохівський, предс.; П. Максимович, кас.; М. Туркот, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 8. липня, в год. 8. ввечір, під ч. 30 Іст 7. вул. Взиваємо всіх членів прийти на ці збори, бо буде звіт за перший піврік і інші важні справи. Члени дістануть дивіденду, від У. Н. Союзу. — За уряд: П. Стахів, предс.; Н. Підгайний, кас.; К. Коваль, фін. секр.; Н. Серединський, рек. секр.

АМЕРИКАНЦІ ОЧИЩУЮТЬ З ВОРОГА РІГ НАФУТАН НА САЙПАНІ.

ПЕРЛ ГАРБОР. — Окупація острова Сайпану американськими військами поступає постійно вперед. Американці переломали вже всю опозицію ворога на розі Нафутані, за котрий ішла одна з найзавзятіших битв на Пацифіку.

Німецьке радіо каже, що в околиці островів Маріянас іде тепер новий бій між фльотами й літаками Японії й Америки.

ЗАПЕВНЮЮТЬ УСПІХ ПЯТОЇ ПОЗИЧКИ.

НЮ ЙОРК. — На підставі відомостей, призбираних до суботи вечора 1. липня, загальна сума гроша призбираного з продажу бондів Пятої Позички виносить 14 біліонів долярів, отже успіх позички запевнений.

ЯКЩО БАЖАЄТЕ ДІСТАТИ ТАКЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ, ЯКЕ БУЛОБ ПЕВНЕ ТА МОДЕРНЕ, А ЗА ЯКЕ ТРЕБА ПЛАТИТИ НИЗЬКУ ОПЛАТУ, ТО ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗІ.

Нові копальні сухого леду

„Сухий лід"? — „Драй айс"?! Ще й копати його з землі! — Оце новітнє диво. А так є. Досліди каліфорнійського Бюра Майн виказали, що у віддалі яких 50 миль від міста Сан Франсиско є багаті копальні матеріялу, що його називають „сухим ледом". Що дивного: „Сухий лід" — це не лід, а газ, який охолоджує предмети довкруги себе і приводить їх до замороження. Звідси то повстає „сухий лід".

Щоб не загубитися в цих дивах, пригадаймо собі наперед те, що вже знаємо. Коли дитина вибіжить на вулицю літом і побачить віз з морозивом (тобто „айскрім"-ом), вона приготовляє „никла", або „дайма" і дістає коробку морозива. Але як продавець відворить комірку, де переховується морозиво, звідти бухає білий газ. Цей газ, це якраз „сухий лід". Він відріжняється наче пара від білого, цілкого предмету, що то при науці хемії називають тілом. Отже це біле тіло є властивим сухим ледом. Коли продавець морозива через неосторогу кине грудку такого сухого леду на вулицю і вона парує, дитина покванно вхопить грудку, але ще швидше її кине з криком, бо сухий лід пече її руку як огонь.

Виходить, що сухий лід не лід, а якийсь білий огонь. А всетаки це лід, лише що він такий холодний, що аж пече, так як пече тріскучий мороз. Колиб такий лід викопували з майни, то це легко зрозуміти. Але коли з майни добувають лише газ і з цього газу роблять лід, то це загадочне. Отже розвяжім цю загадку. Газ, всеодно, чи штучний, чи природний, є газом. Його треба очистити, потім стиснути. Через стискання газ стягається. При тисненню яких 1,000 фунтів на поверхню одного квадратового цаля газ перемінюється в теч. Коли цю теч перецідити через рурку, на рурці повстає сухий сніг. Отакий сухий сніг ви побачите часто на вулицях великих міст там, де продають холодженулімонаду. Сніг прилип довкруги рури баньки, де міститься лімонада і перехожі дивуються, чому то він не топиться серед спеки. Як такий сніг зішкрабати і вложити у відповідні металеві форми, тоді маємо сухий лід. Але треба аж 20,000 кубічних стіп газу, щоби виробити одну тону цілкого сухого леду. Тона такого леду продається по $40.

Сухий лід це двокисень вугля.

Діти в школі вчаться, що так звані содові води тому стріляють з пляшок і буряться в шклянці, що в них вточенo газ, званий по українськи „вугляний квас" а по англійськи „карбон дайоксайд", тобто тому, що цей газ має дві частини газу кисня а одну частину вугляного газу — все те разом хемічно злучене як „двокисень вугля".

Отже цей вугляний газ це властиво матеріял, з якого виробляють сухий лід. Його добувають із звичайного вугілля та з коксу, а в природнім стані найбільші поклади вугляного газу находяться в Каліфорнії. Є це поля цього газу в стейтах Юта й Ню Мексико, але вони незначні.

Запотребування сухого леду.

Вугляний газ продається тепер в торгівлі для яких 50 ріжнородних потреб. Раз його продають як невидимий газ, другий раз як теч, а третє як цілке тіло. Велике запотребування має він тепер при продукції харчів, бо він вбиває бацилі і недопускає до псуття харчових продуктів. Також вживають його до відчищування цілих кімнат і будівель. Він потрібний теж при цідженню пива або наливанню содової води до шклянок; також при наповнюванню пляшок напитками, що піняться безупину.

Міліони кубічних стіп вугляного газу вживається до ратування життя й маєтку. Його вточують в металеві баньки для легкого перевозу, і вживають для наповнювання ратункових гумових лодок на кораблях або на літаках. Кожен робітник, що працює у фабриці, знає, що в кутиках приміщені мідяні баньки до гашення вогню. Ці баньки наповнені газом, який гасить вогонь. Лише треба вміти його випустити. Цього газу вживають навіть при гашенню пожежі газоліни та олію. Це дієтся так, що газ охолоджує горючі матеріяли до такого зимна, що матерія не може горіти. Після війни надіються, що цей газ стане ще більше вживаний ніж досі хочби тому, що багато кораблів, залізниць, літаків будуть будувати не з металів, бо їх обмаль, а з ріжних пластиків. Отже для охорони цих матеріялів треба буде все тримати сухий лід для гашення огню.

Теперішний засіб сухого леду йде в цілости майже на воєнний вжиток. У центрах воєнної продукції вугляний газ є загально вживаний. Так, напр. одно підприємство продукції сухого леду в південній Каліфорнії висилає 95 відсотків свого виробу до фабрик літаків. Ці фабрики вживають сухого леду змішаного з алькоголем на охолоджування металевих частин літака, як от при спаюванню. Коли метал охолоджений, він ціпеніє і стягається, а як його тоді споїти, він так цілко злпиться, що в нормальній температурі ці спаєні частини майже зливаються як розжарене залізо. Таксамо вживають сухого леду у фабриках, де виробляють тенки, протилетунські кріси та гармати, при виробі циліндрових кораблів і машин Дізеля. Літна пора ще збільшує запотребування сухого леду на 25 відсотків, хоч і так теперішні припаси не є вистарчальні.

ХТО ТАКИЙ КРАВЧЕНКО?

Місцева московська газета „Вестнік" подає про особу Кравченка такі відомости:

„Як судити по імени, отчеству, вікові і фаху, Кравченко є не хто інший, як мій старий добрий знайомий Віктор Опанасович, син мого також доброго знайомого Опанаса Степановича Кравченка, селянина з с. Хтова коло Києва.

Опанас Степанович корінний хлібороб мав коло 10 десятин власної землі і завдяки своїй працьовитости жив досить заможно в своїй приємній хаті з вишневим садком і городом.

В 1922 р., коли я був його мешканцем, старший син Сергій завідував військовим відділом Хотівського ісполкома. Другий Віктор учився в Київській політехніці, маючи 17—18 років. Наймолодший Павло помагав батькови в господарстві. Віктор святами приходив до батька, і я часто з ним розмовляв. Був дуже бистрий і спритний парубок, який стояв на совєтській платформі.

В листопаді 1922 р. Сергій був арештований по підозрінню в українському націоналізмі і засуджений на 5 років примусової праці.

Виїзджаючи в 1924 році з Києва до рідного краю я останній раз одвідав родину Кравченків. З Аргентини я писав два рази, але відповіді не отримав.

Розрив В. А. Кравченка, стопроцентової совєтської людини, ясно виявляє дійсний настрій підсовєтського рядового громадянина хочби навіть і приналежного до комуністичної партії. Обманом і терором большевики тримають їх в своїм послуху, але як тільки повязка спадає з очей, вони одразу орієнтуються, що уявляє собою совєтська влада і совєтський режім. — **В. А.**"

Стільки пише „Вестнік". Коли хтось з родини Кравченка ще живий, то ця замітка може їм дуже нашкодити. Ми її передруковуємо, бо коли вже повищі відомости оголошені, то нічого погіршити не зможемо, тим більше, що до тепер ще невідомо докладно, що ховається за виступом Кравченка: большевицька провокація, політичний виступ, чи особисте бажання людини вирватись на свободу. — („Перелом", Буенос Айрес).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЧЕСТЕР, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 352, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що пів річні зборини відбудуться в неділю, 9. липня, в годині 2. пополудні, в Ukrainian Catholic American Citizen Society, 2nd & Thurlow St. Просимо всіх членів прийти на зборі, бо маємо важні справи вирішити. Наші відділ має дістати в цім році 11 нових членів, тому просимо всіх членів старатись приєднувати нових членів. На зборах буде роздання дивиденди від У. Н. Союзу. Член, що не прийде на збори без причини, заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — В. Дідовський, предс.; С. Мелько, кас.; М. Гаврилак, секр.

ТАРЗАН, ч. 998. Сітка мисливців.

SENSING DANGER FROM THE HUNTERS, TARZAN BROKE AWAY FROM THE GORILLA AND LEAPED TREEWARD.

ANGRILY TYGO FOLLOWED, BUT HE BECAME FOULED IN THE HUNTERS' NET, AND FELL TO EARTH.

AS THE ASKARIS BROKE FROM COVER, TYGO RIPPED THE CONFINING WEB, AND KILLED ONE OF THEM.

ALARMED, JED FERRET FIRED AT THE MONSTROUS GORILLA.

Бачучи небезпеку від мисливців, Тарзан вирвався з обіймів горила й кинувся на дерево.

Лютий Тайґо кинувся за ним, але замотався в сіті мисливців і впав на землю.

Як аскари кинулися з гущі, Тайґо роздер сіти й вбив одного з них.

У страху Джед Ферет стріляв до великана-горила.